

CONSEQUENCES OF GLOBALIZATION REFLECTED IN CURRENT ROMANIAN LANGUAGE VOCABULARY

Angelica Hobjilă

Assoc. Prof., PhD, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: Globalization, an actual phenomenon with influences on multiple levels, involves – also at a linguistic level – a series of mutations (from a linguistic system to another) and a lexical-semantic resizing that reflects, in fact, the attitude of the speaker towards the language – society relationship.

In accordance with the magnitude of changes, that occurred globally in the fields of economics, technique, communication through various media, professional and interpersonal relationships, the Romanian speaker manifests, generally, an attitude of openness (sometimes even excessive) to taking over/absorbing and/or adapting – in Romanian language – some components of other linguistic systems (most commonly, the English language) to "cover" in this way new realities or just to be "fashionable" in naming already existent realities, for which old terms/phrases are no longer considered "cool" or are more difficult to use in the "internationalized" communication.

*In this context, the present study proposes an analysis of the way in which the so-called linguistic globalization manifests in current Romanian language, by referring to two dictionaries considered relevant for such an approach: *The Illustrated Dictionary of Recent Words and Meanings in Romanian Language* (Elena Dănilă and Andrei Dănilă, 2011) and *The Orthographic, Orthoepic and Morphologic Dictionary of Romanian Language* (DOOM, 2005).*

Keywords: linguistic globalization, vocabulary, current Romanian language, dictionary, adaptation

Introducere

Maniera de a comunica a vorbitorilor dintr-o anumită comunitate lingvistică reflectă, în general, printre altele, și o serie de influențe exercitate, diacronic și sincronice, asupra nivelului lexical-semantic al limbii utilizate drept principal cod, influențe a căror

pondere mai mare sau mică este condiționată, de altfel, de atitudinea vorbitorului față de relația limbă – societate.

În fața fenomenului globalizării, în pas cu amploarea luată, la nivel universal, de modificările din sfera economiei, a tehnicii, a comunicării prin diverse medii, a relațiilor profesionale și interumane etc., vorbitorul de limbă română (*versus* cel de limbă franceză, pentru a da un contraexemplu extrem) manifestă o atitudine de deschidere (uneori, chiar excesivă) față de preluarea și/sau adaptarea – în limba română – a unora dintre componentele altor sisteme lingvistice (cel mai frecvent, ale limbii engleze).

Așa-numita globalizare lingvistică implică, în acest context, în spațiul românesc, o serie de mutații (dintr-un sistem lingvistic în altul) și redimensionări lexical-semantice care reflectă, de fapt, încercarea vorbitorului de limbă română de a răspunde, într-o manieră adaptativă, tendințelor vremii, de a „acoperi”, lingvistic, realități noi sau doar de a fi „la modă” în a denumi realități deja existente, pentru care termenii/sintagmele vechi nu mai sunt considerați/considerate „cool” sau sunt mai dificil de utilizat în comunicarea „internaționalizată”.

Prezentul studiu propune, în acest context, identificarea, la nivel lexical-semantic, a unora dintre consecințele globalizării și, particularizând, analiza manifestărilor pe care le ia, pe teritoriul limbii române actuale, globalizarea lingvistică, prin raportare la două dicționare considerate relevante pentru un astfel de demers: *Dicționar ilustrat de cuvinte și sensuri recente în limba română* (Elena Dănilă și Andrei Dănilă, 2011) și *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române* (DOOM, 2005).

1. Globalizarea lingvistică – repere teoretice și contextualizări

Fenomenul globalizării este prezentat, în literatura de specialitate subsumată diverselor domenii ale realității/vieții, din multiple perspective, de la general la particular, ca premisă sau, dimpotrivă, consecință a unor mutații reperabile la un nivel sau altul al socialului, al culturalului, al comunicării instituționalizate sau particulare etc.

Un punct de vedere generalizant este, de exemplu, ilustrat de prezentarea globalizării ca spațiu al întâlnirii interculturale, ca formă a „contactului dintre culturi” (Neșu, 2013, pp. 87, 89), ca reflectare a unui „proces de evoluție economică, socială și tehnico-științifică a societății” (Călărașu, 2003, p. 324).

Dintre consecințele globalizării, pe de altă parte, sunt frecvent invocate, de către specialiști: „standardizarea” (Șerbănescu, 2007, p. 125) în diversele planuri ale

realității/vieții, deschiderea unei „piețe mondiale a limbilor” care, „ca orice piață liberă”, ilustrează avantajele unei/unor limbi în detrimentul altora (Popoveniuc, 2010, p. 27) și, implicit, acceptarea limbii engleze ca „limbă a globalizării” (Călărașu, 2003, p. 324).

Particularizând în planul codului valorificat în comunicarea interumană, globalizarea lingvistică este prezentată în studiile de specialitate ca „o acceptare deliberată a unui mijloc de comunicare comun/unic în relațiile economice internaționale” (Călărașu, 2003, p. 323), concretizată în „utilizarea la nivel global a unei limbi comune” (Bătrân, 2010, p. 75), incluzând:

- doar „acele mijloace care răspund exigențelor unei comunicări concise, exacte, care nu permite ambiguitatea în decodarea informației, [... fără] elemente[le] de expresivitate” (Călărașu, 2003, p. 323);
- „un lexic specializat, bazat pe monosemantism (selectat din vocabularul economic, dar și din cel abstract/standard)” (Călărașu, 2003, p. 324);
- abrevieri și împrumuturi „excesive” din limba engleză (Bătrân, 2010, p. 75); etc.

De altfel, „factori sociali, culturali, politici, financiari și economici”, întăriți de relațiile interstatale și interumane, de libera circulație și comunicare (mai ales, online) a indivizilor, de deschiderea către „investitorii străini și corporațiile multinaționale” etc. (Fircă, 2013, p. 55; vezi și Bătrân, 2010, p. 75) conferă limbii engleze avantaje majore asupra altor limbi și, de interes pentru spațiul românesc, asupra limbii române.

Perspectiva pozitivă – implicând sincronizare, internaționalizare, deschidere etc. – asupra globalizării lingvistice este dublată, în literatura de specialitate, de cea negativă (Bătrân, 2010, p. 75), care atrage atenția asupra „riscurilor potențiale, generate de procesul globalizării” (Bârliba, 2011, p. 85); de exemplu: pericolul „datorat imixtiunii abuzive prin mediile electronice (televiziune, internet) a limbilor intens mediatizate asupra celorlalte” (Cristea, Tufiș, 2002, p. 211), ajungerea la „o amestecătură lingvistică amorfă, un fel de new-speakplanetar” (ce pot fi contracate, însă, prin „aportul tehnologiilor informatice aplicate limbajului natural” – Cristea, Tufiș, 2002, p. 212) etc.

Particularizând impactul globalizării lingvistice în spațiul românesc, se remarcă utilizarea limbii engleze ca „limbă a globalizării, a comunicării internaționale, a științelor și deopotrivă a divertismentului” (Zafiu, 2010, p. 16), ca „instrument de accelerare a

sincronizării și participării la economia mondială” (Călărașu, 2003, p. 325), „atât în limbajele specializate, cât și în limba comună” (Topală, 2006, p. 261), ca premisă a manifestării așa-numitei „norme oficializate”, caracterizate prin prezența anglicismelor (Topală, 2006, p. 264) și, în general, prin manifestarea influenței limbii engleze – „foarte mare în anumite zone ale limbii [române] – în limbajul informatic, economic, politic, în industria divertismentului, precum și în limbajul colocvial al tinerilor – dar destul de redusă în altele (literatură, arte plastice, filozofie etc.)” – Zafiu, 2010, pp. 16-17.

La nivel lexical-semantic, se disting două categorii de „împrumuturi anglo-americeane”:

- împrumuturile necesare, corespunzătoare unor realități noi din planul tehnicii, științei, economiei etc. (Firică, 2013, p. 60; Trandabăț, Irimia, Barbu Mititelu, Cristea, Tufiș, 2012, p. 14 etc.); de exemplu, „termeni tehnici, care denumesc noțiuni noi sau prin care se evită perifraze complicate” (Zafiu, 2010, p. 17), cuvinte care „precizează mai bine sensul sau au avantajul unui corp fonetic mai redus, al circulației internaționale, al expresivității” (Osiac, 2009, p. 275);
- împrumuturile „de lux”, care dublează, fără adaptări fonetice sau grafice, cuvinte deja existente în limba română (Firică, 2013, p. 60), fiind „o marcă a snobismului, a mimetismului, a comodității sau a necunoașterii bogatelor resurse și valențe ale limbii noastre” (Osiac, 2009, p. 275).

Limba română reflectă, astfel, tendința actuală – manifestată în multiple sisteme lingvistice, ca răspuns la realitățile în permanentă schimbare reperabile în diversele domenii ale vieții – de înnoire și adaptare a codului utilizat în comunicare.

2. Mărci ale globalizării lingvistice reperabile în dicționare românești

Treptat, uzul impune noi lexeme, noi sensuri, iar acestea apar inventariate în dicționare ce devin documente vii ale manifestărilor concrete pe care le ia, într-un spațiu sau altul, globalizarea lingvistică. De aici, de altfel, și interesul pentru o analiză ca cea propusă în lucrarea de față, prin raportare la două dintre dicționarele românești considerate relevante pentru ilustrarea, în paginile lor (aici, literele A-B), a repercusiunilor globalizării lingvistice asupra sistemului și, în special, asupra lexicului limbii române: *Dicționar ilustrat de cuvinte și sensuri recente în limba română*, Elena Dănilă și Andrei Dănilă, 2011 (DICSUR, 2011) și *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, 2005 (DOOM, 2005).

Dintre elementele lexical-semantice care se constituie, în sistemul limbii române actuale, în manifestări/consecințe ale globalizării lingvistice, subsumate domeniului economic, celui informatic, domeniului politic și celui al comunicării și divertismentului etc., ca domenii ale realității/vieții influențate de fenomenul globalizării, se disting, în cele două dicționare analizate, în intrările aferente literelor A-B:

(a) cuvinte noi, majoritatea împrumutate din limba engleză (mai rar, din franceză, italiană, germană, japoneză, turcă etc.), adaptate (într-o măsură mai mare sau mai mică) la specificul limbii române (fonetic – oral/scriș și/sau morfologic – prin articol, desinențe, sufixe etc.) – prezente în *DICSR* și *DOOM*: *acquis* (*acquis-ul*), *activ* (*active*), *acvanaut* (*acvanauți*), *adițional* (*adiționali*, *adiționale*), *adnotator* (*adnotatori*, *adnotatoare*), *aeroambulanță* (*aeroambulanțe*), *aerobic* (*aerobici*), *aerobuz/aerobuze* (*DOOM*) – *airbus/airbusuri* (*DICSR*), *aerotermă* (*aeroterme*), *after-shave/after-shave-uri* (*DICSR*), *aftershave/aftershave-uri* (*DOOM*), *agio* (*agioul*, *agiouri* – *DOOM*), *agiotaj* (*agiotaje*), *aide-mémoire* (*aide-mémoire-uri*), *airbag* (*airbaguri*), *alfanumeric* (*alfanumerici*, *-ce*), *analogic* (*analogici*), *android* (*androizi*), *angro* (*angrouri* – scriș și *en gros*, *engros*, în *DICSR*), *atașament* (*atașamente*), *audit* (*audituri*), *auditor* (*auditori*, *auditoare*), *autocolant* (*autocolanți*, *autocolante*), *avatar* (*avataruri*), *baby-sitter/baby-sitteri* (*DICSR*), *babysitter/babysittere/babysitteri* (*DOOM*), *background/background-uri* (*DICSR*), *background/backgrounduri* (*DOOM*), *backhand/backhand-uri* (*DICSR*), *backhand/backhanduri* (*DOOM*), *bancomat* (*bancomate*), *banner* (*bannere*), *baseball* (*baseballul*, în *DOOM*), *bax* (*baxuri*), *berlină* (*berline*), *bermudă* (*bermude*), *bestseller/bestseller-uri* (*DICSR*), *bestseller/bestselleruri* (*DOOM*), *big band* (*big banduri*, în *DOOM*), *bidonville* (*bidonville-uri*; în *DICSR*, scriș și *bidonvil*), *big bang* (*Big Bangul*, în *DOOM*), *biker* (*bikeri*), *bip* (*bipuri*), *bit* (*biți*), *biter/bitter* (s.n., în *DICSR*) – *bitter/bitteruri* (în *DOOM*), *blanc* (*blancuri*), *blazer* (*blazere*), *blister* (*blistere*), *blocstart* (*blocstarturi*), *board* (*boarduri*), *body* (*body-uri*), *bodyguard/bodyguarzi* (în *DOOM*, și varianta *bodigard/bodigarzi*), *bonus* (*bonusuri*), *boom* (*boomuri*), *booster* (*boostere*), *boss/bos* (*boși*), *bovindou* (*bovindouri*), *box-office* (*box-office-uri/box-office-ul*), *brand* (*branduri*), *break* (*breakuri*) (în *DOOM*, și *brec/brecuri* – la tenis), *breakfast* (*breakfasturi*), *brie* (*brie-ul*, în *DOOM*), *briefing* (*briefinguri*), *broker* (*brokeri*), *brunch/brunchuri* (*DICSR*), *brunch/brunch-uri* (*DOOM*), *business* (*businessuri*), *businessman* (*businessmani* – *DICSR*, *businessmeni* – *DOOM*), *butic* (*buticuri*), *bypass* (*bypassuri*); în *DICSR*: *account executive* (*account executivi*), *account manager* (*account*

manageri), accounting manager (accounting manageri), aditiv (aditivi), adjudecatar/-ă, adjuvant (adjuvanți), advertiser (advertiseri), advertorial (advertoriali), adviser (adviseri), adware (adware-uri), aeroamfibiu (aeroamfibii), aeroglisor (aeroglisoare), aerosol (aerosoli), anticelulitic (anticelulitici), antispam (antispamuri), aquapark (aquapark-uri), art director (art directori), assistant manager (assistant manageri), audiobook (audiobook-uri), antivirus (antivirusi), autoadeziv (autoadezivi), autobronzant (autobronzanți), autocita (v. refl.), baby-cart (baby-carturi), backdoor (backdoor-uri), backing-vocalist (backing-vocaliști), backup (backup-uri), band (banduri), bandleader (bandleaderi), beach-bar (beach-bar-uri), beat (beat-uri), best of (best of-uri), biomarker (biomarkeri), BlackBerry (BlackBerry-uri), blender (blendere), blind date (blind date-uri), blockbuster (blockbustere), blog (bloguri), blogger (bloggeri), blogosferă, blueray (blueray-uri), blush (blush-uri), book (bookuri), booklet (booklet-uri), book-maker (book-makeri), bookmark (bookmarkuri), botel (boteluri), box-palet (box-palete), boyband (boybanduri), breakdancer (breakdanceri), broadsheet (broadsheet-uri), browser (browsers), buffer (buffere), bug (buguri), bulk (bulk-uri), bullet (bulleturi), bumper (bumpere), bungee jumper (bungee jumperi), burner (burnere), buzz (buzz-uri) etc.; în DOOM: antigen (antigeni), apreschi (apreschiuri), babyschi (babyschiuri), babyschilift (babyschilifturi), barman (barmani), bill (billuri), blues (bluesuri), bluff (bluffuri), boogie (boogie-uri), boogie-woogie (boogie-woogie-uri), boy (boy-i), bullfinch (bullfinch-uri), bungalow (bungalow-uri), byte (byți), beaujolais (beaujolais-ul), brizbiz (brizbizuri) etc.;

(b) cuvinte noi, neadaptate, preluate preponderent din sistemul limbii engleze (mai rar, din franceză, italiană, germană etc.), prezente în DICSUR și DOOM: *advertising (advertising plan, advertising salesman, internet/web advertising), agreement, all right, antidoping, antidumping (s.n. în DICSUR; adj. invar. în DOOM), antifading, badminton, banking, basic, basic-english, brain-drain, brainstorming, babeurre, bacon, bazooka, big brother (Big Brother, în DOOM), bodybuilding (body building, în DOOM), bowling;* în DICSUR: *acknowledgement, add, after-beat, after-hours, after-party, after-school, aikidogi, aikidoka, airplay, al dente, all inclusive, all season, amaretti, anti-aging, antispyware, appenzell, aquagym, army, artnapping, autoband, baby-doll, baby-sitting, backgammon, backing-vocals, backpacking, backspace, backstage, baisse, bancassurance, barter, beauty center, beauty trend, bed&breakfast, beta, black-out, blue ciel, blimp, block chords, bloody mary, blow-in card, blow-up, bluetooth, boat people, bodyboarding, body-painting, bold, boot, borderline, bouldering, branding, break (în box, în tenis),*

break/breakdance, breakdown, breaking news, broadband, buggy, buildering, built-in, bungee jumping, burnout, buy back, byte etc.; în *DOOM*: *bluejeans, bain-marie, basedow* etc.;

(c) sensuri noi pentru cuvinte deja existente în limba română – prezente în *DICSR* și *DOOM*: *acord* (*acord cadru*), *ajutor* („sprijin”); în *DICSR*: *acoperi* („a asigura o recepționare corectă într-o anumită zonă a semnalului de telefonie, de internet etc.”), *acord* (*acord de plăți, acord stand-by, acord global, acord progresiv*), *actualiza* („a utiliza ultima versiune a unui program deja instalat sau a bazei de date a acestuia” etc.), *adresă* (*adresă electronică, adresă web*), *agendă* (*agendă electronică*), *afișa* („a prezenta pe ecran date, rezultate etc.”), *arde* („a inscripționa CD-uri, DVD-uri etc.”), *arhivă* (*electronică*), *articol* (inform.), *atelier* (*atelier de lucru*), *atrage* („a absorbi fonduri dintr-o anumită sursă, cu destinații precise”), *ban* (*bani electronici*), *bancă* (*bancă de credit ipotecar, bancă de investiții, bancă-mamă, bancă de organe, bancă de sânge, bancă de date* etc.), *bar* („mobilier cu aspect de tejghea care, în casele cu arhitectură modernă, separă, de obicei, bucătăria de living”), *baron* (*baron local*), *bază* (*bază de date*), *birou* (*birou open-space*), *bombă* (*știre-bombă, mașină-bombă, șut-bombă*), *buclă* (*digitală*), *bursă* (în domeniul financiar; *bursă neagră*), *burtieră* („Crawl la emisiunile televizate”) etc.; în *DOOM* nu sunt reperabile multe astfel de elemente, în condițiile în care intrările nu conțin, în majoritatea lor, sensurile cuvintelor;

(d) cuvinte/expresii create pe teritoriul limbii române – prezente în *DICSR* și *DOOM*: *accesa, acciza, accizare, actualizare, adjudecare, administrare, adnotare, afișare, ajustare, alcoolscop, alocare, alterare, antecalcul, antecalculație, antidepresiv, apometru, asignat* (adj., în *DICSR*; s.n., în *DOOM*), *asomare, autentificare*; în *DICSR*: *acesare, accesat, accizabil, accizat, activare, activat, acvaplanare, a da add* („a adăuga o persoană în lista personală de prieteni, într-o rețea de socializare; a accepta cererea unei persoane de a fi admisă în lista personală de prieteni, într-o rețea de socializare”), *aditivare, aditivat, aeroautomobil, afișat, alcooltest, antecontract, antemergător, antepronunța, anxietă, auditare, auditat, autocitare, autocitire, autoconstrânge, bana* („a interzice, a bloca definitiv accesul la un site, pe un forum etc.”), *banare, banat, bioenergetician, bipăi/bipui, blătui, blătuire, blătuit, blogări, blogărime, blurat, boldui, bolduire, bolduit, boota/buta* („a executa programul de încărcare a sistemului de operare al unui calculator; a porni sau a reinițializa un calculator”), *bootare, brandolog, brandui,*

branduire, branduit, brokerare etc.; în *DOOM*: *angrosist, antedata, antidiabetic, balizare, barmaniță, basedowian, bernsteinian, bifă* etc.;

(e) abrevieri preluate din limba engleză (mai rar, din franceză, germană etc.) – prezente în *DICSR*: *A(nti-lock)B(raking)S(ystem), A(ttention)D(eficit)H(yperactivity)D(isorder), A(symmetric)D(igital)S(ubscriber)L(ine), A(daptative)F(oward)L(ighting), A(lso)K(nown)A(s), A(bove)T(he)L(ine), A(utomated)T(eller)M(achine), A(ll)T(errain)V(ehicle), a(udio)v(ideo)i(nterleave), A(ccident)V(asculaire)C(érébral), B(usiness)A(ctivity)M(onitoring), B(ank)I(dentifier)C(ode), B(asic)I(nput)O(utput)S(ystem), b(it)m(a)p, bo(tulinum)tox(in), B(elow)T(he)L(ine);* în *DOOM*: *B(ritish)B(roadcasting)C(orporation), B(acil)C(almette)G(uérin), B(ayerische)M(otoren)W(erke)* etc.;

(f) abrevieri create pe teritoriul limbii române, corespunzând unor realități noi, impuse cel mai frecvent de manifestarea globalizării în sfera economică – prezente în *DICSR* și *DOOM*: *A(nti)S(trepto)L(izina)O, B(eton)C(elular)A(utoclavizat);* în *DOOM*: *B(enzi)D(esenate)* etc.;

acestora li se adaugă, în *DICSR*, așa-numitele:

(g) „caractere alfanumerice speciale” (*DICSR*, 2011, p. 313): *2.I., 5.I., 7.I* („[despre sisteme de sunet] Care este compus dintr-un subwoofer și doi/[cinci/șapte] sateliți”), *2D, 3D, 4D, 7D* („care este bidimensional/tridimensional/are patru dimensiuni”, „care îmbină tehnologia 3D cu efecte senzoriale”), *4G* („*Tehnologie 4G* = cea de-a patra generație de servicii wireless pentru telefoane mobile”, având anumite caracteristici tehnice), *4x4* („care are tracțiune integrală cuplabilă”), *@, ©* („copyright”), *®* („marcă înregistrată”) etc.

Se remarcă, în exemplele prezentate *supra* (excerptate doar dintre articolele subsumate literelor A-B, o analiză exhaustivă neconstituind subiectul lucrării de față), o serie de particularități actuale ale lexicului limbii române, cu unele variabile atât în uzul limbii, cât și în opinia lingviștilor:

- predilecția pentru împrumuturile din limba engleză, în detrimentul împrumuturilor din franceză (*acquis, aide-mémoire, apreschi, autoadeziv, autobronzant, autocolant, AVC, babeurre, brie* etc.), germană (*autoband, BMW*), italiană (*agio, amaretti, al dente, autocita*), japoneză (*aikidogi, aikidoka*) etc.;

- îmbogățirea – cu seme din sfera informaticii, economiei, tehnicii etc. – a sensurilor unora dintre cuvintele deja existente în limba română: *acord, a acoperi, adresă, bancă, a actualiza, bază, a arde* etc.;
- crearea – cel mai frecvent, prin derivare (cu sufixe, cu prefixe, prin derivare regresivă etc.) sau compunere (prin contopire, prin abreviere etc.) – de noi lexeme pe teritoriul limbii române, sub influența/după modelul unora din alte sisteme lingvistice sau având ca radical un element (adaptat sau nu) împrumutat dintr-o altă limbă: *apometru, boldui, antidepresiv, accizabil, acvaplanare, antemergător, anxietate, autocitare, autocitare, autoconstrânge, bana, bipăi/bipui, blogărime, angrosist, basedowian, bifă, bioenergetician, brokerare, ASLO, BCA, BD* etc.;
- preluarea unor caractere/structuri „alfanumerice” reflectând componente de ordin tehnic ale diverselor domenii ale realității: *4D, @, 4x4, 4G* etc.;
- scrierea, în limba română, contopite, respectiv cu sau fără cratimă, a unor cuvinte compuse în limba de origine: *bodybuilding (DICSR) – body building(DOOM), after-shave (DICSR) – aftershave (DOOM), baby-sitter (DICSR) – babysitter (DOOM)* etc.;
- folosirea dubletelor de plural, în care desinența este aglutinată sau alăturată cu cratimă radicalului: *background/background-uri (DICSR) – backgrounduri (DOOM), backhand/backhand-uri (DICSR) – backhanduri (DOOM)*etc. (*DOOM*, 2005, p. XCVI arată, de altfel, că „la împrumuturile recente, în curs de adaptare, norma actuală a adoptat soluții diferite”);
- scrierea cu sau fără majusculă a unor lexeme împrumutate: *big bang (Big Bangul, în DOOM), big brother (Big Brother, în DOOM)* etc.;
- reflectarea sau nu în scris, în dicționare diferite sau chiar în același dicționar, a formei sonore a cuvintelor pronunțate ca în limba de origine: *aerobuz/aerobuze (DOOM) – airbus/airbusuri (DICSR), angro (scris și en gros, engros, în DICSR), bidonville (scris și bidonvil, în DICSR), biter/bitter (s.n., în DICSR), bodyguard/bodyguarzi (în DOOM, și*

varianta *bodigard/bodigarzi*), *boss/bos*, *break/breakuri* (în *DOOM*, și *brec/brecuri* – la tenis), *businessman* (*businessmani* – *DICSR*, *businessmeni* – *DOOM*), *boota/buta* (*DICSR*)etc.;

▪ încadrarea morfologică diferită a aceluiași termen, în dicționare diferite: *antidumping* (s.n., în *DICSR*; adj. invar., în *DOOM*), *asignat* (adj., în *DICSR*; s.n., în *DOOM*); etc.

Concluzii

Consecințele globalizării lingvistice sunt marcate, în spațiul românesc, la nivel lexical-semantic (și, prin asociere, la nivel fonetic/fonologic, respectiv la nivel morfologic), cu precădere în sfera împrumuturilor din alte limbi (preponderent, din limba engleză), adaptate (morfologic – prin articole, desinențe de plural, genitiv-dativ, sufixe etc., dar și în planul scrierii și/sau al pronunției) sau nu la specificul limbii române, constituindu-se în împrumuturi „necesare” sau facultative/„de lux”, subsumate unor domenii precum economie, informatică, tehnică, sport, gastronomie, medicină, divertisment etc.

Între a fi „în trend”/„la modă” și a comunica obiectiv, denumind realități noi prin cuvinte noi (preluate din alte sisteme lingvistice sau create pe teritoriul propriului idiom), între deschidere spre comunicare/socializare și „standardizare”/„internaționalizare”, vorbitorul de limbă română are, în principiu, o atitudine echilibrată (neintrând, aici, în discuție situațiile particulare, în care unii locutori doresc să epateze prin folosirea – deseori necorespunzătoare/abuzivă – a unor cuvinte/expresii din limba engleză). De altfel, dincolo de dominanta evidentă a împrumuturilor anglo-americe, se remarcă provizoratul unora dintre formele vehiculate la un moment dat, provizorat reflectat în dubletele existente nu doar în comunicarea curentă, ci și în dicționare.

Rămâne, așadar, ca uzul să fixeze sau, dimpotrivă, să limiteze și chiar să elimine (anumite) componente lexical-semantic subsumate, în contemporaneitate, sferei informaticii, economiei, tehnicii, divertismentului, comunicării online etc., fenomenului globalizării (inclusiv lingvistice), în general.

Bibliografie

Bătrân, M. (2010). *Globalizarea lingvistică*. „Revista de Administrație Publică și Politici Sociale”. Anul I, Nr. 3, pp. 74-78.

Bârliba, M.-C. (2011). *Diversitatea lingvistică. Provocări și proiecte interculturale*. „Noema”. Vol. X, pp. 83-92.

Călărașu, C. (2003). *Globalizare lingvistică și anglicizare*. In Pană Dindelegan, G. (coord.). *Aspecte ale dinamicii limbii române actuale*. București: Editura Universității din București, pp. 323-337.

Cristea, D.; & Tufiș, D. (2002). *Resurse lingvistice românești și tehnologii informatice aplicate limbii române*. In Ichim, O.; & Olariu, F.-T. (ed.). *Identitatea limbii și literaturii române în perspectiva globalizării*. Iași: Editura Trinitas, pp. 211-234.

Firică, C. (2013). *The Issue of English Luxury Loanwords in Romanian*. „Studia Romanica and Anglica Zagradiensia”. LVIII, pp. 53-62.

Neșu, N. (2013). *Limba perfectă în epoca globalizării*. In Butnaru, D.; Dănilă, E.; Drăgulănescu, A.; Ichim, O.; & Maticiuc, C. (ed.). *Diaspora culturală românească: paradigme lingvistice, literare și etnofolclorice*. Iași: Alfa, pp. 87-93.

Osiac, M. (2009). *Aspecte ale receptării unor xenisme în limba română actuală*. In *Distorsionări în comunicarea lingvistică, literară și etnofolclorică românească și contextul european*. Iași: Editura Alfa, pp. 275-283.

Popoveniuc, B. (2010). *Globalization and linguistic democracy*. „Annals of „Ștefan cel Mare” University of Suceava. Philosophy, Social and Human Disciplines Series. Human Dynamics”. Vol. I, pp. 25-33.

Șerbănescu, A. (2007). *Cum gândesc și cum vorbesc ceilalți. Prin labirintul culturilor*. Iași: Editura Polirom.

Topală, D. V. (2006). *Aspecte morfologice ale substantivelor anglicisme din limba română actuală (cazul și articularea)*. „Annales Universitatis Apulensis. Series Philologica”. 7/2006, pp. 261-266.

Trandabăț, D.; Irimia, E.; Barbu Mititelu, V.; Cristea, D.; Tufiș, D. (2012). *The Romanian language in the digital age. Limba română în era digitală*. Berlin, New York: Springer.

Zafiu, R. (2010). *Present-day tendencies in the Romanian language*. In *International Symposium Research and Education in an Innovation Era. Section: Cultural Identities and Modern Discourses*. Arad: Editura Universității „Aurel Vlaicu”, pp. 13-26.

Izvoare

Academia Română. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” (2005). *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*. Ediția a II-a revăzută și adăugită. București: Editura Univers Enciclopedic.

Dănilă, E.; Dănilă, A. (2011). *Dicționar ilustrat de cuvinte și sensuri recente în limba română*. București: Litera Internațional.